

רשומות

הצעות חוק

30 בינואר 1989

1915

כ"ד בשבט התשמ"ט

עמוד

16 חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989

**[205] חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),
התשמ"ט-1989**

פרק א': מטרת החוק

1. חוק זה בא לתקן, לבטל או להאריך את תקפם של חוקים שונים, ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לצמצם את הוצאות המדינה ולהגדיל את הכנסותיה באופן שיאפשר השגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1989, והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

פרק ב': תיקוני חקיקה

2. בחוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ"ז-1985 -
- (1) בסעיף 24, במקום "כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)";
- (2) בסעיף 26, בריש, במקום "כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)";
- (3) בסעיף 26(6), בסעיף 119(ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, הסיפה המתחילה במלים "ורשאי העובד" - תימחק.
3. בחוק היטל על שירותים מיובאים ונכסי חוץ (הוראת שעה), התשמ"ה-1984, בסעיף 18(א), במקום "כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "ט' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)".

דברי הסבר

סעיף 1 הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1989 מברר ססת על הנחות שונות בדבר הכנסות והוצאות של המדינה, ובהן הנחות הנובעות מהוראות חוק. התיקונים המוצעים בחוק זה באים לאפשר עמידה במסגרת התקציב המוצע והם מהווים השלמה להצעת חוק התקציב.

בנוסף מוצעות מספר הוראות הנחוצות לביצוע המדיניות הכלכלית של הממשלה לשנת התקציב 1989.

סעיף 2 לפסקאות (1) ו-(2): בחוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ"ז-1985, נקבעו בפקודת מס הכנסה ובחוק הביטוח הלאומי הוראות המהוות הוראת שעה שלפיה החל מ-1 ביולי 1985 לא משתלמת קיצבת ילדים בשל הילד הראשון במשפחות שבהן לא יותר משלושה ילדים והכנסת המפרנס הראשי שלהן עולה על 90% מהשכר הממוצע. תקפה של ההוראה הוארך עד יום 31 במרס 1989. מוצע להאריך את ההוראה בדבר אי תשלום הקיצבה כאמור בשנה נוספת.

סעיף 3 בנובמבר 1984 נחקק החוק בדבר היטל של 15 אחוזים על שירותים מיובאים. בנובמבר 1985 הוארך תקפו של החוק ובסיס היטל הורחב גם על רכישת נכסי חוץ. מוצע להאריך את תוקף החוק בשנה נוספת. ההכנסה הצפויה מכך היא כ-145 מיליון שקלים חדשים.

¹ ס"ח התשמ"ז, עמ' 15; התשמ"ז, עמ' 93; התשמ"ח, עמ' 72.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.
³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 2; התשמ"ו, עמ' 49; התשמ"ז, עמ' 100; התשמ"ח, עמ' 72.

4. בחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985⁴ - תיקון חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים

(1) בסעיף 2, במקום "עד יום י"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989) יבוא "עד יום ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)";

(2) בסעיף 7(א)(1), אחרי "מחיר מרבי" יבוא "או מחיר מינימלי" ובסופו יבוא: "על קביעת מחיר מינימלי יחול סעיף 6א(ב) לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1958".

5. בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988⁵ - תיקון חוק חינוך מיוחד

(1) בסעיף 18(א), בסופו יבוא: "קביעה כאמור לענין תקנים תהא גם בהסכמת שר האוצר";

(2) בסעיף 24 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "התש"ן" יבוא "התשנ"א" ובמקום "התשנ"ו" יבוא "התשנ"ח";

(ב) סעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולפניו יבוא:

"(ב) תחילתם של סעיפים 14, 15, 17 ו-18 בשנת הלימודים התשנ"א."

6. חוק חיילים משוחררים (מענק הסתגלות), התשמ"ח-1988⁶ - בטל. ביטול חוק חיילים משוחררים (מענק הסתגלות)

דברי הסבר

לפסקאות (2) ו-(3): בסעיף 24 לחוק העיקרי נקבע כי החלת הוראות החוק לענין הרחבת אוכלוסית הזכאים לחינוך מיוחד לגילאי 3 ו-4 וכן לגילאי 18 עד 21 ולענין מתן השירותים הנלווים, תעשה בהדרגה החל משנת הלימודים התש"ן, על פי צווים שיקבע שר החינוך והתרבות בהסכמת שר האוצר, ותושלם לא יאוחר מראשית שנת הלימודים התשנ"ו. יתר הוראות החוק יחלו תוך ששה חדשים מיום פרסומו.

העלות התקציבית של הרחבת אוכלוסית הזכאים לחינוך מיוחד כאמור, הרחבת השירותים הנלווים, הנהגת יום לימודים ארוך והארכת שנת הלימודים, מסתכמת בכ-85 מיליון שקלים חדשים לשנה ובתוספת חד-פעמית של כ-134 מיליון שקלים חדשים לצורכי פיתוח. מוצע לדחות את תחילת ההוראות הנוגעות לכך.

יצויין שכבר כיום (עוד לפני כניסת החוק לתוקפו) נהנים חלק מילדי החינוך המיוחד מחדש לימודים נוסף ומשירותים נלווים במסגרת הקציב משרד החינוך והתרבות, כשעלותם של אלה היא 162 מיליון שקלים חדשים לשנה.

סעיף 6 חוק חיילים משוחררים (מענק הסתגלות), התשמ"ח-1988, קובע כי חייל משוחרר יהיה זכאי למענק

סעיף 4 לפסקה (1): תקפו של חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ז-1985, עומד לפקוע ביום 31 במרס 1989. מרבית המצרכים והשירותים הוצאו זה מכבר מתחולתו של החוק, אולם עצם קיומו של החוק תרם רבות ליציבות לשם שמירה על היציבות שהושגה יש צורך בהמשך קיומו של החוק, כמכשיר הרתעה ובקרה על מחירי המצרכים והשירותים. לפיכך מוצע להאריך את תקפו לשנה נוספת.

לפסקה (2): ראה דברי הסבר לסעיף 10.

סעיף 5 לפסקה (1): בסעיף 18(א) לחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988, נאמר כי שר החינוך והתרבות "רשאי לקבוע תקנים ואמות מידה מקצועיות לפסיכולוגים ולבעלי מקצועות פארא-רפואיים ואחרים שאינם מורים, המועסקים בחינוך המיוחד". בעת שהוכן החוק בכנסת לקריאה שניה ושלישית סוכם, על דעת שר החינוך והתרבות וחברי הכנסת שפעלו לקידום החוק, כי קביעה כאמור בענין תקנים תעשה בהסכמת שר האוצר, כדי שתהיה תואמת את האפשרויות התקציביות.

בשל טעות לא הוכנס התיקון האמור לחוק. לפיכך מוצע תיקון זה.

⁴ ס"ח התשמ"ו, עמ' 2, ועמ' 170: התשמ"ח, עמ' 74.
⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 24.
⁶ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.
⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 80: ח"ת התשמ"ח, עמ' 510.

7. בסעיף 79 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]⁸, המלים "על ידי בני אדם שהיו בתקופת הרשיון תושבים בתחום שיפוטה של הרשות המקומית האמורה" – יימחקו. תיקון פקודת התעבורה

8. בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957 – (1) אחרי סעיף 6 יבוא: תיקון חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים

א.6. (א) שר החקלאות רשאי לקבוע בצו מחיר מינימלי למצרך בר-פיקוח שנקבעו לו מכסות ייצור, ורשאי הוא לקבוע שהמחיר המינימלי יחול רק לגבי מה שיוצר במסגרת המכסות. (ב) על צו כאמור יחולו הוראות סעיף 6(ד). "קביעת מחיר מינימלי"

(2) בסעיף 7(ב), בפסקת משנה (2), בסופה יבוא: "ואולם אם נקבע מחיר מינימלי לא ייקבע מחיר נמוך ממנו";

(3) במקום הכותרת לפרק הרביעי יבוא:

"מניעת רווחים מופקעים והגנה על תכנון היצור החקלאי";

(4) אחרי סעיף 29 יבוא:

"סימן ג': מניעת חריגה מתכנון היצור החקלאי"

א.29. נקבע מחיר מינימלי למצרך בר-פיקוח לפי סעיף 6א או לפי כל חיקוק אחר, לא ימכור אדם אותו מצרך ולא יציעו למכירה ולא יקנה אותו ולא יציע שימכרוהו לו במחיר נמוך מן המחיר המינימלי שנקבע. "איסור על קניה בפחות מהמחיר המינימלי"

(5) בסעיף 39(א)(1), במקום "26 ד" יבוא "26, 28 ד"א.29".

9. בפקודת הפיקוח על פרי הדר, 1940¹⁰, בסעיף 3(2), במקום פסקה (ב) יבוא: "שנים עשר אנשים מטעם המגדלים (להלן – חברים מטעם המגדלים) והם: תיקון פקודת הפיקוח על פרי הדר

דברי הסבר

מוצע לבטל את הקשר בין הסכומים המשולמים לרשר יות המקומיות השונות ובין האגרות ששילמו תושבי אותן רשויות דוקא. הדבר יאפשר העברת חלק מכספי האגרות לרשויות מקומיות על פי מבחנים שונים, כגון מצבן הכספי של הרשויות וצרכיהן לשיפור תנאי התעבורה.

סעיף 8 עם צמצום הסוכסידיות למוצרי חקלאות, כגון חלב, עשוי להיווצר צורך בקביעת מחיר מינימום כדי להמשיך ולפקח על קיום התכנון החקלאי. לפיכך, מוצע להסמיך את שר החקלאות לקבוע מחיר כאמור, ולקבוע סנקציה לגבי מי שימכור מתחת למחיר זה. על פי התיקון המוצע בסעיף 4(2) לעיל, בתקופת תקפו של חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים, התשמ"ז-1985, קביעת מחיר מינימלי תיעשה בידי שר החקלאות ביחד עם שר האוצר.

סעיף 9 מועצת הפיקוח על פרי הדר מונה היום שלושה נציגי ממשלה והם נציגי שר החקלאות, שר האוצר ושר

הסתגלות שישולם כשלושה שיעורים שנתיים שווים של 900 שקלים חדשים כל אחד. הפעלת החוק תחייב תקציב של 72 מיליון שקלים חדשים לשנה, החל מן השנה השלישית.

מוצע לבטל את החוק ולהסתפק בהטבות הניתנות לחיילים משוחררים לפי הוראות הצבא, חוק חיילים משוחררים, התשמ"ד-1984, וחוקים אחרים.

סעיף 7 סעיף 79 לפקודת התעבורה קובע לאמור:

"חלכה של רשות מקומית כאגרות

79. שר התחבורה רשאי להקציב למועצות של העיריות ושל המועצות המקומיות, חלק מן האגרות ששולמו בעד רשיון רכב על ידי בני אדם שהיו בתקופת הרשיון תושבים בתחום שיפוטה של הרשות המקומית האמורה; שיעורו של החלק ייקבע על ידי השר בצו, ומותר לקבוע בצו שהסכומים המוקצבים, כולם או מקצתם, ישמשו לביצוע פקודה זו או לשיפור תנאי התעבורה."

⁸ ס"ח התשמ"ח, עמ' 98, ועמ' 256.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התש"ם, עמ' 18.

¹⁰ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 179; ע"ר 1946, תוס' 1, עמ' 227; ע"ר התש"ח, עמ' 15; ס"ח התשי"ד, עמ' 137; התש"ם, עמ' 228.

1. שבעה שימנה שר החקלאות כנציגי הפרדסנים:

2. חמישה שימנה שר החקלאות כנציגי הקבלנים: לענין זה, "קבלן" – כמשמעותו בפקודת שיווק פרי הדר, 1947.¹¹

10. בפקודת שיווק פרי הדר, 1947, אחרי סעיף 3 יבוא:

תיקון פקודת שיווק פרי הדר

3א. על אף האמור בסעיף 3, לא תהיה המועצה רשאית לערוך ולכפות תכנית או תכניות בדבר שיווק פרי הדר המיועד לתעשייה בארץ ולא תהיה רשאית להתנות התקשרות בדבר שיווק פרי הדר כאמור בקבלת רשיון או הסכמה מאת המועצה."

11. בחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951¹², בסעיף 5(ד), בפסקה (2), במקום "3,000,000 לירות" יבוא "20,000,000 שקלים חדשים" ובסופה יבוא: "הסכום האמור ישתנה ב-1 כמסר וב-1 בספטמבר של כל שנה לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן מן המדד שפורסם לחודש פברואר 1989 עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השניוני."

תיקון חוק נכסי המדינה

12. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968 –

תיקון חוק הביטוח הלאומי

(1) במקום סעיף 6 יבוא:

6. (א) נוצרה זכות לקיצבה או לתוספת לקיצבה לפי פרק זה, תשולם הקיצבה או התוספת החל באחד בחודש שלאחר המועד שבו נוצרה הזכות כאמור.

"תחילת תקופת החשולם"

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם היה הזכאי לקיצבה זכאי גם לגימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, בעד החודש שבו נוצרה הזכות לקיצבה, תשולם הקיצבה החל באחד בחודש שבו נוצרה הזכות כאמור, ובלבד שלא תשולם קיצבת שאירים בעד חודש שבעדו שולמה קיצבת זיקנה לפי פרק ב' או קיצבת נכות לפי פרק ו' למכוסה שמכחו משולמת קיצבת שאירים."

(2) בסעיף 114, אחרי "באחד בחודש" יבוא "שלאחר המועד".

13. תחילתו של סעיף 12 ב-1 בחודש שלאחר פרסומו של חוק זה ברשומות, והוא יחול על מי תחילה שהגיש תביעה לתשלום ביום האמור או אחריו.

דברי הסבר

סעיפים 6 לחוק הביטוח הלאומי, קובע לגבי 12 ד"ר קיצבאות זיקנה ושאיירים לאמור:

"חישוב התקופה לתשלום הקיצבה

6. נוצרה זכות לקיצבה או לתוספת קיצבה לפי פרק זה לאחר האחד בחודש, תשולם הקיצבה או התוספת כאילו נוצרה הזכות באחד באותו חודש."

כתוצאה מהאמור משולמת במקרים רבים קיצבה לתקור פה מסויימת שבה לא היתה קיימת למעשה הזכאות לתשלום מה. מאידך גיסא, משולמות בעד אותו חודש שתי קיצבאות במקרים שבהם הזכות לקיצבת שאירים נוצרת עקב פטירתו של מקבל קיצבה.

התעשייה והמסחר, ושמונה נציגי פרדסנים. מוצע להפריד בין נציגי פרדסנים-מגדלים לבין נציגי קבלנים ולקבוע כי לפרדסנים יהיו שבעה נציגים ולקבלנים חמישה.

סעיף 10 למועצת הפיקוח על פרי הדר סמכות לערוך ולכפות תכנית לשיווק בארץ ובחו"ל של יבול פרי הדר. מוצע כי המועצה לא תעסוק בשיווק לתעשייה בארץ.

סעיף 11 לפי חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, הממשלה אינה רשאית למכור מניות בחברה שתמורתן בעסקה המוצעת עולה על 300 שקלים חדשים, אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת. סכום זה נקבע ב-1973 ולא עודכן. מוצע לקבוע כי מכירת מניות בסכום העולה על 20 מליוני שקלים חדשים תהיה טעונה אישור ועדת הכספים של הכנסת.

¹¹ ע"ר 1947, תוס' 1, עמ' 204; ע"ר התש"ט, תוס' א', עמ' 100; ס"ח התש"ט, עמ' 270; התשי"א, עמ' 8; התש"ם, עמ' 228.
¹² ס"ח התשי"א, עמ' 52.

פרק ג': תשלומים של רשויות למדינה

14. בשנת הכספים 1989 תשלם רשות השידור לאוצר המדינה סכום של 50 מיליון שקלים חדשים; הסכום האמור ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים וישמש להקטנת חובות המדינה.

תשלום רשות השידור למדינה

15. בחוק רשות הדואר, התשמ"ו-1986¹³, אחרי סעיף 44 יבוא:

תיקון חוק רשות הדואר

44א. (א) החל בשנת הכספים 1989 תשלם הרשות תשלום שנתי למדינה (להלן - התשלום השנתי).

"תשלום שנתי למדינה"

(ב) בשנת הכספים 1989 יהיה התשלום השנתי סכום של 7 מיליון שקלים חדשים והוא ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים; כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן (להלן - המדד) מהמדד שפורסם לחודש פברואר 1989 ועד למדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום; השר ושר האוצר רשאים לשנות את הסכום האמור בהתחשב בריבית התחשיבית הנוקפת במאזן וביכולתה הכלכלית של הרשות.

(ג) החל בשנת הכספים 1990 יהיה התשלום השנתי בשיעור של אחוז שיקבעו השר ושר האוצר מן העלות של הרכוש הקבוע המצוי בשימושה של הרשות או הנמצא בהקמה, כשהיא מתואמת לתאריך המאזן שקדם לתחילת שנת התקציב, לפני נכחי הוצאות הפחת בשנה השוטפת, או בשיעור אחר, הכל בהתחשב בריבית התחשיבית הנוקפת במאזן ובהתחשב ביכולתה הכלכלית של הרשות.

(ד) כל תשלום שנתי ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים; כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן עד למדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום.

דברי הסבר

הרשות, בתוספת תקבולים עתידיים, צריך להספיק לצרכי הפיתוח של הרשות בשנים הקרובות.

סעיף 114 לחוק קובע, כי קיצבת ילדים תשולם בעד התקופה המתחילה באחד בחודש שבו נוצרה הזכאות לקיצ' כה.

סעיף 15 בדו"חות הכספיים של רשות הדואר נוקפת ריבית תחשיבית בשיעור של 8% על העלות המתואמת של הרכוש הקבוע. הוצאה זו מוכאת בחשבון בעת ששר התקשורת קובע את התעריפים שהרשות גובה מהציבור, מכיוון שהתעריף צריך לכלול את מרכיב ההון שהושקע בפיתוח השירות.

במסגרת המאמצים להבראת המשק ולריסון היקף ההוצאה הציבורית מוצע לקבוע כי קיצבה או תוספת לקיצבה לפי חוק הביטוח הלאומי תשולם מהאחד בחודש שלאחר התחדש שבו נוצרה הזכות לקיצבה או לתוספת קיצבה, לפי הענין.

הרשות קיבלה זכיון מכוח החוק להפעלת שירותי הדואר במדינה. לכן נראה כי יש מקום לגבות תמלוגים על זכיון זה. מוצע כי בשנת הכספים 1989 ישולם סכום של 7 מיליון שקלים חדשים ובשנים הבאות ייקבע הסכום כאחוז מן העלות של הרכוש הקבוע, או בדרך אחרת, בהתחשב בריבית התחשיבית וביכולתה הכלכלית של הרשות.

סעיף 14 ברשות השידור הצטברו בשנים האחרונות ערפי כספים בסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים. מוצע שרשות השידור תעביר לאוצר המדינה סך של 50 מיליון שקלים חדשים לכיסוי החוב הפנימי של הממשלה ותותר בידיה סך של 50 מיליון שקלים חדשים. הסכום שישאר בידי

¹³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79; התשמ"ז, עמ' 26.

פרק ד': דמי הרשמה לבתי ספר על יסודיים

16. בפרק זה -

"הורים" - כהגדרתם בסעיף 1 לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949¹⁴ (להלן - חוק לימוד חובה);
"מוסד" - כל אחד מאלה:

(1) מוסד חינוך כהגדרתו בסעיף 1 לחוק לימוד חובה;

(2) בית ספר מקצועי כהגדרתו בסעיף 1 לחוק החניכות, התשי"ג-1953¹⁵;

"שנת לימודים" - שנה המתחילה ביום 1 בספטמבר ומסתיימת ביום 31 באוגוסט שלאחריו;
"תלמיד" - מי שילמד במוסד בשנת לימודים בכתות ט' עד י"ב;

"ילד" - ילד עד גיל 18, וכן ילד עד גיל 20 שעיקר זמנו מוקדש לסיום לימודים במוסד חינוכי על-יסודי;

"מספר נפשות במשפחה" - הורים וילדיהם, ואם ההורים חיים בנפרד - ההורה וילדיו החיים עמו, ואולם לגבי משפחה שבה הורה אחד בלבד, יראו כאילו למספר הנפשות בה נוסף אחד;

"מדד" - מדד המזוירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"הכנסה משפחתית" - הכנסה משפחתית חדשית של ההורים המחושבת על פי האמור בסעיף 22;

"נפש" - הורה או ילד מאותה משפחה;

"השר" - שר החינוך והתרבות.

חובת תשלום
דמי הרשמה

17. (א) בכפוף לאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), הורים של תלמיד ישלמו עבורו לאוצר המדינה, בשנת הלימודים התש"ן, דמי הרשמה לכתות ט' עד י"ב, על פי קבוצת התשלום שהם נמנים עמה לפי התוספת הראשונה, בשיעור המפורט בתוספת השניה כפי שהוא מעודכן לפי סעיף 19.

(ב) הורים לא יהיו חייבים בתשלום דמי הרשמה לגבי יותר משלושה תלמידים.

(ג) הורים שההכנסה החדשית לנפש במשפחתם אינה עולה על 386 שקלים חדשים, יהיו פטורים מתשלום דמי ההרשמה; לענין זה, "הכנסה לנפש" - ההכנסה המשפחתית כשהיא מחולקת

דברי הסבר

דמי ההרשמה השנתיים שהורה חייב בהם מוגבלים לתשלום בעד שלושה תלמידים (לפי המתחייב מרמת ההכנסה של המשפחה).

קביעת ההכנסה המשפחתית תיעשה על פי הצהרת ההורים בהתחשב בממוצע החודשי של משכורותיהם בשלוש החדשים שקדמו להגשת ההצהרה אם הם שכירים, ובממוצע החודשי לפי הדו"ח שהגישו למס הכנסה אם הם חייבים בהגשתו.

בעיר פיתוח לא ישולמו דמי הרשמה בשל חינוך על יסודי.

הצעה זו תביא לתוספת הכנסות של 77 מיליון שקלים חדשים בשנת לימודים, ובשנת הכספים 1989 לתוספת הכנסות של 45 מיליון שקלים חדשים, שייעודו בחלקם (20

סעיפים על מנת לממן חלק מהוצאות מערכת החינוך 16 עד 30 העל יסודית ולהפחית את ההוצאות של אוצר המדינה לחינוך, מוצע לחייב הורה לתלמיד בכתות ט' עד י"ב שלם דמי הרשמה בשנת הלימודים התש"ן.

דמי ההרשמה ייקבעו על פי מבחני ההכנסה ברוטו של משפחה ועל פי מסגרת הנפשות בה, ובהתחשב בתוספת ההוצאה השולית של כל נפש לכל הוצאות המשפחה (הוצאה משוקללת לנפש).

מוצע לפטור מחובת תשלום דמי ההרשמה משפחה שהכנסתה החודשית לנפש היא 386 שקלים חדשים.

כמו כן מוצע לראות משפחה חד הורית כאילו למספר הנפשות שבה נוסף אחד.

¹⁴ ס"ח התש"ט, עמ' 287; התשמ"ד, עמ' 160.
¹⁵ ס"ח התשי"ג, עמ' 108; התש"ם, עמ' 135.

- במספר הנפשות המשוקלל שבטור ב' בתוספת השלישית המופיע לצד מספר הנפשות כפועל שבטור א' לאותה תוספת.
- (ד) שילם אחד ההורים את דמי ההרשמה, פטור מתשלום ההורה השני.
- (ה) הוראות פרק זה לא יחולו לגבי תלמיד בעיר פיתוח שסעיף 15 לחוק ערי ואזורי פיתוח, התשמ"ח-1988, חל עליה.
- (ו) הוראות פרק זה לא יחולו לגבי תלמיד שהוא ילד נכה כמשמעותו בסעיף 127 מט לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968.
18. קבוצת התשלום כאמור בסעיף 17(א) תיקבע על פי ההכנסה המשפחתית ומספר הנפשות באותה משפחה, כמפורט בתוספת הראשונה.
19. סכום דמי ההרשמה לשנת הלימודים התשי"ן יעודכן לקראת שנת הלימודים לפי שיעור השינוי במדד שפורסם בחודש אוגוסט 1989 לעומת המדד שפורסם בחודש אוקטובר 1988; הודעה על סכום דמי ההרשמה שעודכן כאמור תפורסם, לפני תחילת שנת הלימודים, בדרך שיוורה השר.
20. השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את סכומי ההכנסה המשפחתית הנקובים בתוספת הראשונה ואת דמי ההרשמה הנקובים בתוספת השניה.
21. (א) הורים רשאים לשלם את דמי ההרשמה בארבעה שיעורים; השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע באמצעות מי ייגבו דמי ההרשמה וכן את דרכי הגביה ומועדי התשלום.
(ב) כל שיעור משיעורי דמי ההרשמה ישתנה לפי שיעור השינוי במדד שפורסם לאחרונה לפני מועד תשלומם כפועל לעומת המדד שלפניו עודכן סכום דמי ההרשמה כאמור בסעיף 19.
22. (א) הכנסה משפחתית תיקבע כמפורט להלן:
(1) במשפחה שבה ההורים שכירים או אחד ההורים שכיר והשני אינו עובד – לפי טופסי ריכוז משכורת שנתיים של כל אחד מההורים בשנת המס 1988, כשהיא מחולקת בשנים עשר;
(2) במשפחה שבה חייב אחד ההורים בהגשת דו"ח לפי פקודת מס הכנסה¹⁶ (להלן – דו"ח) – לפי ההכנסה השנתית של ההורים על פי השומה האחרונה שנערכה להם, לרבות שומה עצמית, כשהיא צמודה ממדד חודש אוגוסט של שנת המס שלגביה נערכה השומה ועד מדד חודש אוגוסט 1989, ומחולקת בשנים עשר.
(ב) הורים החייבים בתשלום דמי הרשמה יגישו הצהרה על ההכנסה המשפחתית (להלן – ההצהרה): להצהרה יצורפו טופסי ריכוז משכורת שנתיים או השומה כאמור בסעיף קטן (א), לפי הענין.
(ג) השר, בהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את אופן הגשת ההצהרה ומועד הגשתה.
23. לא הגישו הורים הצהרה במועד שנקבע לכך, בלא שהיתה להם הצדקה, יחוייבו בתשלום דמי הרשמה לפי קבוצת התשלום הגבוהה ביותר.
24. לא שולם שיעור של דמי הרשמה במועד שנקבע לכך, תיווסף לסכום שלא שולם ריבית לא צמודה של 12% לשנה, מהמועד האמור עד למועד התשלום בפועל.

¹⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120: ס"ח התשמ"ו, עמ' 2.

25. שולמו דמי הוישמה ביתר, יוחזר סכום היתר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹⁷, מהמועד בו שולם עד למועד החזרתו.
- החזר תשלום יתר
26. מי שהגיש הצהרה כוונת, דינו - קנס.
- הצהרה כוונת
27. הוראות פקודת המסים (גביה)¹⁸ יחולו על תשלום דמי הרשמה כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה.
- דין התשלום
28. לא יגלה אדם ידיעה או מסמך שנמסרו לו לצורך ביצוע פרק זה אלא אם כן התיר זאת שר האוצר; היתר כאמור יינתן אם הגילוי הוא לרשות מס כמשמעותה בחוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), התשכ"ז-1967¹⁹; אין בהוראה זו כדי למנוע גילוי לפי דרישת היועץ המשפטי לממשלה לצורך משפט פלילי או לפי דרישת בית משפט.
- חובת סודיות
29. השר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
- ביצוע ותקנות
30. בשנת הלימודים התש"ן, ייקרא סעיף 6 לחוק לימוד חובה, כאילו אחרי סעיף קטן (ד) בו נאמר:
 "(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ד), תלמיד בכתות ט' עד י"ב שזכאי לחינוך חנים לפי סעיף זה, רשאים לדרוש בעדו דמי הרשמה בעד לימודיו במוסד חינוך רשמי או בעד לימודיו במוסד חינוך אחר שאוצר המדינה נושא בשכרם לפי סעיף קטן (ג), הכל כאמור בפרק ב' לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989."
- הוראת שעה לענין לימוד חובה
- פרק ה': משק הנו
31. בפרק זה -
 "גז" - גז פחמני מעובה;
 "ספק גז" - מי שעוסק במכירה או בשיווק של גז;
 "צרכן גז" - מי שרוכש גז לצריכה עצמית;
 "המועד הקובע" - כ"ו באדר ב' התשמ"ט (2 באפריל 1989).
- הגדרות
32. החל במועד הקובע בטלים המחיר המרבי וכל תשלום בעד גז שנקבעו לפי כל דין עובר למועד הקובע, ובטלים כל הסדרי ההתחשבות או השיפוי שהיו נהוגים בין מינהל הדלק במשרד האנרגיה והתשתית ובין כל ספק גז.
- ביטול מחיר מרבי והסדרי התחשבות
33. החל במועד הקובע יהיה כל אדם רשאי לעסוק ביבוא, במכירה או בשיווק של גז, בכפוף להוראות בטיחות שנקבעו לפי כל דין; בתי הזיקוק יהיו רשאים למכור גז לכל ספק גז כאמור.
- ספקי גז נוספים

דבריי הסבר

מיליון שקלים חדשים) למימון הגידול הטבעי במערכת החינוך ויתרתם תהווה חסכון תקציבי.

סעיפים 31 ו-32 ותחרותית. מוצע להסיר את הפיקוח על מחיר הגז ולבטל את הסדרי ההתחשבות בין חברות הגז ומינהל

הדלק. הדבר יביא להקטנת מעורבות הממשלה בענף ולעידוד של התחרות בו.

סעיפים 33 ו-34 משווקים. מוצע לאפשר לגורמים נוספים להיכנס לענף ולרכוש גז מבתי הזיקוק. כן מוצע לאפשר ללקוחות

¹⁷ ס"ח התשכ"א, עמ' 192; התשמ"ז, עמ' 52.
¹⁸ ת"א, כרך ב', עמ' 1374; ס"ח התשמ"א, עמ' 157.
¹⁹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 136.

34. צרכן גז רשאי לרכוש גז מכל ספק גז, וספק גז לא יהיה רשאי לאכוף על צרכן גז להמשיך ולרכוש גז ממנו או באמצעותו. רכישת גז בידי צרכנים

35. הוראות פרק זה יחולו על אף האמור בכל הסכם או הסדר, ועל אף האמור בחוק הרשות הלאומית לאנרגיה, התשל"ז-1977²⁰, ובהחלטות שקיבלה הרשות על פיו, אך אין בו כדי לגרוע מסמכות לפי כל דין שעניינו פיקוח על מצרכים ושירותים ויציבות מחירים. הסדרים ודינים אחרים

36. שר האנרגיה והתשתית ממונה על ביצוע הוראות פרק זה, והוא רשאי להתקין תקנות ולהוציא הוראות משלימות לביצועו. כיצוד ותקנות

פרק ו': ארנונה כללית

37. (א) לא תגבה רשות מקומית בשל נכס ארנונה כללית לשנת הכספים 1989 בסכום שיש בו העלאה מעל סכום הארנונה שהגיע כדין בשל אותו נכס בשנת הכספים 1988. סייג להעלאת ארנונה כללית

(ב) לשנת הכספים 1989 לא תשנה רשות מקומית הנחות כלליות מארנונה ותנאי תשלומה, לרבות התוצאות של אי-תשלום במועד, לעומת אלה שנקבעו כדין לשנת הכספים 1988, אלא לטובת החייבים בארנונה.

(ג) שר הפנים ושר האוצר, או מי שהם הסמיכו לכך, רשאים להתיר לרשות מקומית העלאת ארנונה, או שינוי הנחה או תנאי תשלום או תוצאות של אי-תשלום במועד שלא כמותר לפי סעיף קטן (ב).

פרק ז': היטל על רכוש

38. בפרק זה - הגדרות

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה או בפקודת התעבורה [נוסח חדש] או בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961²¹, לפי הענין, זולת אם יש הוראה מפורשת אחרת;

דברי הסבר

הדבר ימנע קביעת ארנונה בשיעורים גבוהים ועיוותים בין הסקטורים השונים החייבים בתשלום, ויאפשר קביעת מדיניות כוללת מתאימה.

סעיפים על פי חוק היטל על רכוש (הוראת שעה), 38 עד 54 התשמ"ה-1985, הוטל בשנים 1985 ו-1986 היטל בשיעור קבוע על בנינים עסקיים, ציוד ומלאי עסקי, מטעים, כלי רכב, כלי שיט פרטיים וכלי טיס פרטיים.

מוצע להטיל היטל חד-פעמי, בשיעורים משתנים, על כלי רכב פרטיים בנפח מנוע מ"מ 1800 סמ"ק ומעלה ומשנת ייצור 1982 ואילך. כן מוצע להטיל היטל חד-פעמי על כלי טיס פרטיים ועל כלי שיט פרטיים.

כדי להימנע מהוצאות גביה גבוהות ולנוחות התשלום מוצע כי ההיטל על כלי רכב ייגבה בתשלום אחד בעת חידוש רשיון הרכב.

לעבור באופן חפשי מספק לספק, הפיקוח על הספקים יצטמצם לנושאי בטיחות בלבד.

סעיף 35 מוצע להבהיר כי ההוראות בדבר ההסדרים החדשים במשק הגז יחולו על אף האמור בהסדרים שנקבעו בעבר ועל אף האמור בחוק הרשות הלאומית לאנרגיה ובהחלטות שקיבלה אותה רשות.

מוצע כי תישמר האפשרות לפקח על היבטים שונים של משק הגז, לרבות מחירים, אם יתעורר הצורך בכך, לפי חוקי הפיקוח על מצרכים ושירותים ויציבות המחירים.

סעיף 37 מוצע לאסור העלאת ארנונה כללית של הרשויות המקומיות ושינוי שיעורי הנחות בארנונה אלא בהיתר של שר הפנים ושר האוצר. זאת בדומה להוראות שנקבעו בחוק הארנונה הכללית (סייג להעלאה בשנת הכספים 1988), התשמ"ח-1988.

²⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 61.

²¹ ק"ת התשכ"א, עמ' 1425.

- (2) "היום הקובע" – כ"ז בניסן התשמ"ט (1 במאי 1989);
- (3) "התקופה הקובעת" – התקופה מן היום הקובע עד יום ה' באייר התש"ן (30 באפריל 1990);
- (4) "הפקודה" – פקודת מס הכנסה;
- (5) "רכב" – כל אחד מכלי התעבורה המפורטים בתוספות הרביעית והחמישית;
- (6) "כלי טיס פרטי" – כלי טיס כמשמעותו בתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב-1982²², למעט כלי טיס המשמש לייצור הכנסה לפי סעיף 1(2) לפקודה שעליה דיווח בעל כלי הטיס בדו"ח שהגיש על פי סעיף 131 לפקודה לשנת המס 1988;
- (7) "כלי שיט פרטי" – כלי שיט כשיר לרישום לפי סעיף 2 לחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960²³, בין שנרשם במרשם הישראלי ובין שלא נרשם, וכן כלי שיט שאיננו כשיר לרישום על פי החוק האמור, אך מוחזק בידי תושב ישראל, אך למעט אלה: כלי שיט ללא מנוע שארכו פחות מ-7 מטרים, כלי שיט המשמש ללימוד שיט בבית ספר לשיט וכלי שיט המשמש לבעלו לייצור הכנסה לפי סעיף 1(2) לפקודה, שעליה דיווח בעל כלי השיט בדו"ח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה לשנת המס 1988;
- (8) "בעל" –

(א) לענין רכב – מי שביום חידוש רישון הרכב בתקופה הקובעת היה רשום ברישון הרכב כבעל, ולגבי רכב שניתן לו רישון לראשונה בתקופה הקובעת – מי שנרשם כבעל בעת מתן הרישון, וכן מי שבתקופה הקובעת רכש רכב מבעל פטור;

(ב) לענין כלי טיס פרטי – מי שביום הקובע היה רשום כבעל בפנקס המתנהל על פי תקנות הטיס (רישום כלי טיס וסימונם), התשל"ד-1973²⁴ (להלן – הפנקס), וכן מי שנרשם כבעל ראשון של כלי טיס כאמור שנרשם לראשונה בפנקס האמור בתקופה הקובעת, ובכלי טיס שאיננו רשום כאמור – מי שהחזיק בו ביום מן הימים בתקופה הקובעת;

(ג) לענין כלי שיט פרטי – מי שביום הקובע היה רשום כבעל במרשם הישראלי וכן מי שנרשם כבעל ראשון של כלי שיט כאמור שנרשם במרשם הישראלי לראשונה בתקופה הקובעת, ובכלי שיט שאינו רשום כאמור – מי שהחזיק בו ביום מן הימים בתקופה הקובעת;

(9) "בעל פטור" – מי שפטור מתשלום היטל על פי סעיף 48;

(10) "נכה" – כמשמעותו בתקנה 1 לתקנות התעבורה.

39. בעל רכב הרשום בישראל חייב בהיטל בשלו, לפי נפח המנוע ולפי שנת ייצורו, כמפורט בתוספות הרביעית והחמישית. היטל בשל רכב
40. בעל כלי טיס פרטי חייב בהיטל בשלו לפי סוג כלי הטיס ושנת ייצורו, כמפורט בתוספת השישית. היטל בשל כלי טיס
41. בעל כלי שיט פרטי חייב בהיטל בשלו לפי סוג כלי השיט, כמפורט בתוספת השביעית. היטל בשל כלי שיט

²² ק"ת התשמ"ב, עמ' 8.

²³ ס"ח התש"ד, עמ' 70.

²⁴ ק"ת התשל"ד, עמ' 312.

42. לא ישולם היטל בשל רכב, כלי טיס פרטי או כלי שיט פרטי מסויים, יותר מפעם אחת. מניעת כפל היטל
43. (א) בסעיף זה, "יום התיאום" – היום הראשון בחודש שקדם ליום התשלום.
(ב) סכומי ההיטל הנקובים בתוספות הרביעית עד השביעית יתואמו על פי שיעור עליית המדד מן המדד לחודש ינואר 1989 עד למדד שפורסם בחודש שקדם ליום התיאום. התאמת סכומי ההיטל
44. (א) היטל הרכב ישולם במועד הקבוע לחידוש רישון הרכב או בעת רישום הרכב לראשונה, לפי הענין, ולגבי רכב שהיה בידי בעל פטור והועבר למי שאינו בעל פטור ישולם ההיטל ביום רישום העברת הבעלות. מועד התשלום
- (ב) ההיטל בשל כלי טיס פרטי או בשל כלי שיט פרטי ישולם לא יאוחר מיום כ"ז בסיון התשמ"ט (30 ביוני 1989); ואולם אם בעל כלי הטיס או כלי השיט קיבל אותו אחרי היום האמור ממי שלא היה חייב בשלל בהיטל או אם כלי הטיס או כלי השיט נרשם לראשונה בפנקס או במרשם הישראלי אחרי היום האמור – ישולם ההיטל תוך 7 ימים מיום שהיה לבעלו או מיום שנרשם לראשונה בישראל במרשם כלי הטיס או השיט, לפי המוקדם. הפרשי הצמדה וקנס פיגורים
45. על סכום היטל שלא שולם במועד יווספו הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בסעיף 159א לפקודה, החל ממועד התשלום עד ליום התשלום בפועל, וכן קנס פיגורים בשיעור של 0.5% מסכום ההיטל שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו. הפרשי הצמדה וקנס פיגורים
46. (א) לא יינתן ולא יחודש רישון רכב אם לא שולם היטל בשל הרכב, אלא אם כן הוכח שבעל הרכב פטור מההיטל; נרכש רכב מבעל פטור, לא יירשם שינוי הבעלות בו, אלא לאחר ששולם בשלל היטל. תשלום היטל – תנאי לרישון ורישום
- (ב) בתקופה שמיום כ"ח בסיון התשמ"ט (1 ביולי 1989) עד יום ה' באייר התש"ץ (30 באפריל 1990), לא תינתן ולא תחודש תעודת כושר לכלי טיס פרטי או לכלי שיט פרטי ולא יירשם שינוי בעלות בהם, ולכלי טיס פרטי לא יינתן אישור טיסה, ולכלי שיט פרטי לא יינתן אישור הפלגה, אלא אם כן הוכח כי שולם ההיטל בשלהם.
47. (א) בעלו של כלי טיס פרטי או כלי שיט פרטי שחייבים בשלל בהיטל לפי פרק זה, ימסור לפקיד השומה הצהרה ובה יפורטו הפרטים בדבר כלי הטיס או כלי השיט והפרטים הדרושים לקביעת שוויון, בטופס שיקבע הנציב. הצהרה
- (ב) מי שחייב בהגשת דו"ח על פי סעיף 131 לפקודה ימסור את ההצהרה ביחד עם הדו"ח.
- (ג) מי שאינו חייב בהגשת דו"ח כאמור בסעיף קטן (ב) או הגישו לפני תחילתו של חוק זה או רכש את כלי הטיס או כלי השיט לאחר שהגישו, ימסור את ההצהרה לנציב או למי שיסמך לצורך זה, לא יאוחר מן היום שבו יש לשלם את ההיטל כאמור בסעיף 44(ב).
- (ד) לא מסר אדם הצהרה, או שמסר הצהרה ולפקיד השומה יש טעם סביר להניח שהפרטים שנמסרו או שסכום ההיטל הרשום בהצהרה אינם מדויקים, רשאי הוא לקבוע את סכום ההיטל המגיע לפי פרק זה.
48. אלה פטורים מתשלום ההיטל בשל רכב: פטורים
- (1) נכה – בשל רכב כאמור בתקנה 272א לתקנות התעבורה;
- (2) בעל רכב שמפורט בפרק 15 לחלק ג' בתוספת הראשונה לתקנות התעבורה;

(3) מי שפטור מאגרת רישום ומאגרת רשיון לפי סעיף 17 לפקודת התעבורה, ומי שפטור מאגרה כאמור לפי תקנה 276 לתקנות התעבורה:

(4) בעל רכב שהוכיח להנחת דעתו של פקיד רשות הרישוי כי במשך כל התקופה הקובעת הרכב הרשום בבעלותו לא היה בר שימוש ורישיונו לא היה בר תוקף.

(5) בעל רכב שהודיע למשרד הרישוי כי במשך כל התקופה הקובעת הרכב שבבעלותו לא היה בישראל או באזור.

תחולת הוראות הפקודה

49. (א) לענין דו"ת, שומה, השגה, ערעור, גביה - לרבות סדר זקיפת תשלומים, ביצוע, עונשין והוראות כלליות אחרות, יחולו הוראות הפקודה על היטל לפי פרק זה כאילו היה ההיטל מס הכנסה, וזולת אם יש בפרק זה הוראה מפורשת אחרת.

(ב) הוראות סעיף 192 לפקודת לא יחולו על קנס, ריבית והצמדה שהוטלו לפי פרק זה.

שינוי סכומים

50. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות את סכומי ההיטל.

היטל על עובד שהועמד לרשותו רכב

51. (א) עובד שמעבידו העמיד לרשותו רכב וחלות עליו תקנות שהותקנו לפי סעיף 2(2)(ב) לפקודה יהיה חייב בהיטל בשיעור של 20% מסכום ההיטל הקבוע בתוספת הרביעית, ובלבד שעובד לא ישלם היטל לפי סעיף זה כשל יותר מרכב אחד: חובת תשלום ההיטל לפי סעיף זה תחול על אף האמור בסעיף 42.

(ב) הוראות הפקודה יחולו על היטל לפי סעיף קטן (א) כאילו היה מס על הכנסת עבודה והוא ינוכה מן המשכורת המשתלמת לעובד בעד עבודה בחודש שבו חל המועד הקבוע לחידוש רשיון הרכב או שבו נרשם הרכב לראשונה.

אי התרת ההיטל בניכוי

52. (א) על אף האמור בכל דין, סכום היטל ששולם לפי פרק זה לא יותר בניכוי לענין חישוב ההכנסה החייבת.

(ב) בתקופה הקובעת ייקרא סעיף 181(א) לפקודה כאילו אחרי המלים "לפי סעיף 32(11)" נאמר "או ששולם היטל לפי פרק ז' לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989".

החזר סכום ששולם ביור

53. התברר לפקיד השומה כי אדם שילם היטל יתר על הסכום שהוא חייב בו, יוחזר לו הסכום שביתר כשהוא צמוד למדד מיום תשלום היתר עד יום החזרתו.

ביצוע ותקנות

54. שר האוצר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות לצורך ביצועו.

פרק ח': הקלות מס בהקצאת מניות לעובדים

תיקון פקודה מס הכנסה

55. בפקודת מס הכנסה, אחרי סעיף 101 יבוא:

102. (א) בסעיף זה -

"מניות" - לרבות זכויות לרכישת מניות;

דבריו הסבר

לפטור ממס הכנסה מניות או זכויות שיוקצו לעובדים במסגרת תכנית הבראה, הכוללת ויתור על שכר. תכנית הבראה תהיה טעונה אישור שר האוצר ותנאי ההקצאה יכללו הוראה כי המניות לא תהיינה סחירות במשך שלוש שנים לפחות.

ההכנסה הצפויה מן ההיטל היא כ-20 מיליון שקלים חדשים.

סעיף 55 במטרה לסייע להבראה של מפעלים וליצור הזדהות לאורך שנים של העובדים עם מקום עבודתם, מוצע

"הקצאת מניות" – הקצאת מניות של חברה או של חברה ששר האוצר קבע שהיא חברה הקשורה עמה, לעובד של החברה;
"נאמן" – מי שהנציב אישרו כנאמן לצורך סעיף זה.

(ב) הכנסתו של עובד מהקצאת מניות תהיה פטורה ממס בעת ההקצאה, אם נתקיימו לגבי ההקצאה כל אלה:

(1) היא בוצעה במסגרת תכנית הבראה הכוללת ויתור על שכר, שאושרה בידי שר האוצר;

(2) בתנאיה נקבע כי המניות לא יימסרו לידי העובד אלא יופקדו בידי נאמן למשך תקופה שלא תפחת מהתקופה שנקבעה לענין זה בתקנות;

(3) היא בוצעה על פי התנאים שקבע הנציב לפי סעיף קטן (ה)(1).

(ג) מכר העובד או הנאמן את המניות, או העביר הנאמן את המניות לידי העובד, יראו את העובד כאילו מכר את המניות בתמורה כהגדרתה בסעיף 88 ולא יחול פטור ממס לפי סעיף 97(ג); הנאמן ינכה במקור את המס החל, בהתאם לתקנות שייקבעו.

(ד) מכר העובד את המניות לאחר שהנאמן העבירן אליו, יראו לענין חלק זה את היום שבו הנאמן העבירן אליו כיום הרכישה ואת הסכום שנקבע כתמורה לענין סעיף קטן (ג) כמחיר המקורי.

(ה) הנציב רשאי לקבוע, דרך כלל או לגבי הקצאת מניות פלונית –

(1) תנאים לענין ההקצאה, החזקת המניות בידי הנאמן, הגבלות על סחירותן של המניות, ותקופה שבמהלכה ישאר העובד בשירותה של החברה שבה עבד בעת ההקצאה;

(2) הוראות לגבי חיוב במס אם לא נתמלא תנאי מן התנאים שנקבעו לפי פסקה (1);

(3) תיאומי הון לענין חוק תיאומים בשל אינפלציה שיחולו על החברה שהקצתה את המניות;

(4) כללים לענין התרת ערך המניות שהוקצו בניכוי כהוצאה שהוציא המעביד ביצור הכנסה, לרבות הגבלות לגבי הניכוי, סכומי הניכוי ומועדי התרתו.

פרק ט"ז הקלות במס בקשר להסדרי הסיוע למושבים ולקיבוצים

56. בפרק זה –

הנרות

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) זולת אם נאמר במפורש אחרת;

דברי הסבר

חלק גדול מהפעולות שיבוצעו במסגרת ההסכמים חייבות במס הכנסה או אינן מותרות בניכוי כהוצאה. מחיקת חיבות או מתן מענק חייבים במס הכנסה ובמס ערך מוסף; תשלומים שמשלמים חברים באגודה שיתפית לכיסוי התחייבויות או הפסדים של האגודה אינם מותרים כהוצאה

לפי הסכמי הסיוע למושבים, לקיבוצים ולגור 56 עד 63 פים הקשורים עימם, יימחקו חובות של הגר פים האמורים, יינתנו להם מענקים והלוואות בתנאים נוחים ועל חלק מחבריהם יוטלו תשלומים. כמו כן, גופים הכלוליים בהסדר ימכרו נכסים שונים שבבעלותם.

(2) "ההסדר" - הסכם בדבר הסדר הסיוע למושבים שנחתם ביום ט' בשבט התשמ"ח (28 בינואר 1988) בין ממשלת ישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, ההסתדרות הציונית העולמית וארבעה בנקים, וכן כל הסכם אחר שענינו סיוע למושבים, לחבריהם, או לגופים הקשורים בהם, ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הכריז עליו בצו שהוא מהווה חלק מן ההסדר לענין פרק זה;

(3) "ההסכם" - ההסכמים שנחתמו במרס 1987 ובאפריל 1988 בין ממשלת ישראל, התנועה הקיבוצית המאוחדת - אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (תק"מ), קרן התנועה הקיבוצית המאוחדת בע"מ, תק"מ - קרן מימון ואשראי בע"מ ושני בנקים, וכן כל הסכם אחר שענינו סיוע לקיבוצים, לחבריהם, או לגופים הקשורים בהם ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הכריז עליו בצו שהוא מהווה חלק מן ההסכם לענין פרק זה;

(4) "מינהלת ההסדר" - כמשמעותה בהסדר;

(5) "נישום" - כל אחז מאלה, ובלבד שאיננו מוסד כספי כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975²⁵ -

(א) יחיד או חברי-בני-אדם שחתם על הסכם הצטרפות להסדר ובידו אישור על כך מאת מינהלת ההסדר;

(ב) יחיד הנמנה עם חברי-בני-אדם שחתם על הסכם כאמור בפסקת משנה (א);

(ג) חברי-בני-אדם שהוא בשליטה של אדם כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) והוכיח להנחת דעתו של הנציב כי הוראות ההסדר, כולן או מקצתן, חלות לגביו; לענין זה, "שליטה" - החזקה של יותר מ-50% בכל אחד מסוגי הזכויות בחברי-בני-אדם;

(ד) אדם הנזכר ובנספח להסכם ושהוראות ההסכם חלות עליו, כולן או מקצתן;

ד ב ר י ה ס כ ר

הנציב יוכל להתיר בניכוי סכומים שהוציא נישום לפי הוראות ההסכמים, לתת פטור ממס למענקים שקיבל נישום, לפטור ממס עסקאות שונות וכן לתת הקלות אחרות במס.

מנהל המכס ומע"מ יהא רשאי לפטור ממס ערך מוסף וממס בולים מענקים, מחילת חובות ועסקאות שבוצעו במסגרת ההסכם.

הנציב והמנהל יהיו רשאים להתנות את ההקלות בתנאים, לסייגן בסייגים, ולהגבילן בסכומים או בשיעורים.

הסמכות לתת את ההקלות תהיה לשנות המס 1987 ואילך, ובלבד שההקלות לא יינתנו לתקופה העולה על חמש שנים.

הואיל ומדובר בהקלות מס הניתנות לשם יישום הסכמי הסיוע ובהתאם לתנאי הסיוע שיגובשו בידי המינהלה שנתמנתה לענין זה לגבי כל גוף וגוף, מוצע כי הכללים לביצוע הפרק ייקבעו לאחר התייעצות עם נציגי הגופים המיישבים ולא יהיו טעונים אישור ועדת הכספים של הכנסת.

לצרכי מס: הוא הדין לגבי ויתור על חובות בידי חברים באגודה הנמצאים ביתרת זכות כאגודה ולגבי מענקים שנותנים גופים או חברים שחל לגביהם ההסדר לגופים אחרים. העברת הנכסים במסגרת ההסכמים חייבת גם היא במסים שונים.

מכיון שפקודת מס הכנסה אינה מתירה ליחס הפסדים של אגודה שיתופית לחברה, לא ניתן לקזז את הפסדי האגודות כנגד הכנסות חבריהן מהמענקים ומחיקת החובות.

מיסוי הפעולות שיבוצעו במסגרת ההסכמים יביא לכך שבפועל סך כל הסיוע יהא קטן מהסכום שהוסכם עליו, דבר העשוי לסכל את מטרתם.

מיסוי הפעולות שיבוצעו במסגרת ההסכמים יביא לכך שבפועל סך כל הסיוע יהא קטן מהסכום שהוסכם עליו, דבר העשוי לסכל את מטרתם.

לכן מוצע להסמיך את נציב מס הכנסה ואת מנהל המכס ומע"מ להעניק הקלות במס לסוגי נישומים או לנישומים מסויימים.

²⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

(ה) אדם אחר שביצע את הוראות ההסדר או ההסכם, והנציב השתכנע כי יש להחיל עליו את הוראות פרק זה, כולן או מקצתן;
(6) "הקלה במס" – כל אחת מאלה:

(א) התרה בניכוי לצרכי חישוב ההכנסה החייבת של סכום שהוציא נישום, כולו או מקצתו, לפי הוראות ההסדר או ההסכם;

(ב) התרה בניכוי לצרכי חישוב ההכנסה החייבת של חוב שמחל נישום או של חלק מחוב כאמור, אם החוב נזקף קודם לכן לנישום כהכנסה ואם מחילת החוב היא לפי הוראות ההסדר או ההסכם;

(ג) מתן פטור ממס להכנסה שנצמחה לנישום לפי סעיפים 3(ב), 3(ט) או 3(י) לפקודה, כתוצאה מביצוע הוראות ההסדר או ההסכם;

(ד) מתן פטור, הקלה או דחייה, לפי הענין, לגבי מס הכנסה, וכן לגבי מס שבח מקרקעין ומס רכישה כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963²⁶, והכל בשל מכירה, עסקה או פעולה שנעשו במסגרת ביצוע הוראות ההסדר או ההסכם;

(ה) מתן ניכוי, קיזון, פטור, הנחה או הקלה אחרים ממס הכנסה, מס שבח, מס רכישה או מס ערך מוסף, הכל כפי שיקבע לענין זה שר האוצר בתקנות;

(7) "המנהל" – מנהל המכס ומע"מ.

57. (א) הנציב רשאי לתת הקלה במס לנישום פלוני או לסוגי נישומים לשנות המס 1987 ואילך, ובלבד שהקלות במס לא יינתנו לתקופה העולה על חמש שנות מס רצופות החל בשנה שבה הצטרף הנישום להסדר או להסכם, או ביצע את הוראות ההסדר או ההסכם.

מתן הקלות
במס הכנסה
ובמס שבח
מקרקעין

(ב) הנציב רשאי להתנות את מתן ההקלה במס בתנאים, לסייגה בסייגים, להגבילה בסכומים או בשיעורים ולקבוע כל הנחיה אחרת לענין זה.

(ג) נתן הנציב הקלה במס, רשאי הוא להורות כל הוראה המתייחסת למתן ההקלה במס, לרכות הוראות לענין עריכת שומה ותיקונה ולענין גביית המס.

58. (א) נישום המבקש הקלה במס יגיש לנציב או למי שהוא יורה, בקשה בכתב בטופס שיקבע הנציב, ויצרף לה מסמכים ואישורים כפי שיקבע הנציב; בקשה המתייחסת להקלה בשנה פלונית תוגש לא יאוחר מן המועד שבו היה על הנישום להגיש לאותה שנה דו"ח לפי סעיף 131 או סעיף 133 לפקודה, לפי המאוחר.

הגשת בקשה

(ב) נישום המבקש הקלה במס לשנת המס 1987 והגיש דו"ח לשנת המס האמורה, יגיש את הבקשה להקלה במס במועד הקבוע להגשת דו"ח לשנת המס 1988, לפי האמור בסעיף קטן (א).

59. הנציב רשאי לקבוע שמכירת נכס בידי חבר-בני-אדם שחל עליו סעיף 9(2) לפקודה, לא יהא בה כדי להוציא את חבר-בני-האדם מתחולת הסעיף האמור, ורשאי הוא להתנות את קביעתו בתנאים.

מוסד ציבורי

60. (א) המנהל רשאי לקבוע כי מענק או מחילת חוב שניתנו או שנעשו במסגרת ההסדר או ההסכם, לא ייחשבו כחלק ממחיר העסקאות של עוסק, וכי על עסקה שנעשתה במסגרת ההסדר או ההסכם לא יחול מס ערך מוסף, או תינתן הנחה או הקלה אחרת ממס ערך מוסף.

מתן הקלות
במס ערך מוסף
ובמס בולים

²⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

(ב) המנהל רשאי לתת פטור, הקלה או דחיה לגבי מס בולים כמשמעותו בחוק מס בולים על מסמכים, התשכ"א-1961²⁷, בשל מכירה, עסקה או פעולה שנעשו במסגרת ביצוע הוראות ההסכם או ההסדר.

(ג) המנהל רשאי להתנות את קביעתו בתנאים, לסייגה בסייגים, להגבילה בסכומים או בשיעורים, ולקבוע כל הנחיה לענין זה.

(ד) קבע המנהל כאמור, רשאי הוא להורות כל הוראה המתייחסת לקביעתו, לרבות הוראות לענין עריכות שומה ותיקונה ולענין גביית המס.

קביעת כללים

61. (א) הנציב רשאי לקבוע כללים לצורך ביצוע סעיפים 57, 58 ו-59.

(ב) המנהל רשאי לקבוע כללים לביצוע סעיף 60.

(ג) כללים לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) ייקבעו לאחר התייעצות עם נציגי הגופים המיישבים החתומים על ההסדר או על ההסכם, לפי הענין.

סייג לתחולת חוק יסוד: משק המדינה

62. הוראות סעיף 1(ב) לחוק יסוד: משק המדינה²⁸ לא יחולו לגבי מתן הקלות במס לפי פרק זה.

תחולה

63. תחולתו של פרק זה משנת המס 1987.

פרק י': איחוד הגבייה של מס הכנסה, דמי ביטוח לאומי ומס מקביל

תיקון חוק הביטוח הלאומי

64. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968 -

(1) בסעיף 1, אחרי "שנת מס" יבוא:

"הפקודה" - פקודת מס הכנסה [נוסח חדש];

דברי הסבר

פרק י':

שההכנסה המשמשת בסיס לדמי ביטוח תכלול גם רכיבים שונים הפטורים כיום מתשלום ומצד שני יופחתו ממנה פטורים, זיכויים וניכויים הניתנים על פי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - הפקודה).

בשל תוספת ההכנסות הנובעת מהעלאת תקרת ההכנסה החייבת, מהרחבת בסיס ההכנסה לשכירים ומצמצום הבסיס לעצמאיים מוצע לשנות את שיעורי דמי הביטוח לשכירים ולעצמאיים באופן דיפרנציאלי, בהתחשב בשינוי לגבי כל סקטור.

סעיף 64 בסעיף זה מוצעים תיקונים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968 (להלן - חוק הביטוח), להשגת השינויים שצייקריהם פורטו לעיל.

לפסקה (1): מוצע להוסיף לסעיף 1 לחוק הביטוח את הגדרת פקודת מס הכנסה.

ענינו של פרק זה איחוד הגבייה של דמי ביטוח לאומי ומס מקביל עם מס הכנסה, ומטרתו ליעל את המערכת הציבורית, לגרום לחסכון ולצמצום המשק הציבורי, ולאפשר לאזרח לפנות בכל הקשור לקביעת הכנסתו לענין המס ודמי הביטוח לגוף אחד בלבד, כך שתחסך ממנו הטרחה והבלבול הכרוכים בטיפול נפרד בשני גופים.

עוד מוצע בפרק זה להעלות את תקרת ההכנסה לגביית דמי ביטוח לאומי (להלן - דמי הביטוח) לפי ששה מהשכר הממוצע במשק במקום פי שלושה לשכירים ופי ארבעה לעצמאיים, כפי שקיים כיום, ובכך להגדיל את נטל דמי הביטוח על מקבלי ההכנסות הגבוהות ולהקטין את הנטל על מקבלי ההכנסות הנמוכות.

על מנת לאפשר יישום של איחוד הגבייה, יש צורך לאחד את בסיס הכנסה של דמי הביטוח ומס הכנסה באופן

²⁷ ס"ח התשכ"א, עמ' 64.
²⁸ ס"ח התשל"ה, עמ' 206.

- (2) בסעיפים 56 ו-102, אחרי פסקה (2) של כל אחד מהם יבוא:
- "(א2) הוראות בדבר חישוב שכר העבודה הרגיל של עובד עצמאי החייב בתשלום מקדמות דמי ביטוח על פי הוראות הפקודה:"
- (3) בסעיף 127עג, אחרי "ההכנסה הממוצעת" יבוא "לרבות חישוב ההכנסה הממוצעת של עובד עצמאי החייב בתשלום מקדמות דמי ביטוח על פי הוראות הפקודה:"
- (4) בסעיף 139, בסופו יבוא:
- "(ה) סכום דמי ביטוח שקוזו כאמור בסעיף קטן (ב)(1)(א) יועבר לאוצר המדינה לזיכוי חשבון דמי הביטוח של החייב בתשלומם:"
- (5) בסעיף 142, אחרי פסקה (1) יבוא:
- "(2) חישוב הפרש גימלה בשל שינוי שחל בהכנסה עקב שומה סופית:
- (3) מקרים שבהם לא ישולם הפרש גימלה אם השינוי בהכנסה חל לאחר קרות המקרה המזכה בגימלה:
- (4) פריסת הכנסה שהיא בנוסף לשכר החדשי הרגיל לענין חישוב גימלה-אות:"
- (6) בסעיפים 158, 160(ב), 163(ב) ו-186, אחרי "השר" יבוא, בכל מקום, "בהסכמת שר האוצר:"
- (7) בסעיף 163 (א) -
- (א) במקום הרישה יבוא:
- "יראו כהכנסתו החדשית של עובד כל הכנסת עבודה כהגדרתה בפקודה וכל הכנסה הנחשבת כהכנסת עבודה לענין הפקודה, בעד החודש שקדם לאחד בחודש שבו חל מועד התשלום:"

דברי הסבר

הפרש גימלה בשל שינוי שחל בהכנסה עקב שומה סופית, קביעת מקרים שבהם שומה זמנית של מי שזכאי לגימלה תחשב כשומה סופית וחישוב הכנסה חד-פעמית ונוספת לשכר החדשי הרגיל שלו. יצויין כי סמכויות אלו מצויות גם כיום בידי השר בהתאם לסעיפים 164(ג)2, 164(ב)3 ו-170 לחוק הביטוח, אולם בשל השינוי המבני המוצע ראוי לרכזן בסעיף 142.

לפסקה (6): בסעיפים 158, 160(ב), 163(ב) ו-186 הוסמך שר העבודה והרווחה לקבוע בתקנות הוראות שונות בדבר חישוב הכנסתו של מבוטח לענין תשלום דמי הביטוח. לצורך איחוד הגביה יש להביא לתאום מלא בין המוסד לבין משרד האוצר ועל כן מוצע שתקנות כאמור יותקנו בהסכמת שר האוצר.

לפסקה (7): בתיקון סעיף 163 לחוק הביטוח מוצע להבהיר כי הכנסת עובד שכיר לענין תשלום דמי ביטוח תהיה זהה לזו שנגבה עליה מס הכנסה, היינו כל הכנסת עבודה על

לפסקאות (2) ו-(3): בסעיפים 56, 102 ו-127עג לחוק הביטוח נקבעה סמכותו של שר העבודה והרווחה להתקין תקנות לגבי חישוב שכר העבודה של עובד המשמש בסיס לתשלום הגימלאות מחליפות השכר (גימלת נכות בעבודה, תשלום דמי לידה ותגמול מילואים). מוצע לאפשר לשר לקבוע בתקנות גם הוראות בדבר חישוב שכר העבודה של עובד עצמאי המשלם מקדמות דמי ביטוח על בסיס המחזור העסקי שלו או על בסיס סכום המס שהיה חייב בו בשנה הקודמת.

לפסקה (4): מוצע להבהיר בסעיף 139 לחוק הביטוח כי חובות דמי ביטוח שהמוסד לכיטוח לאומי (להלן - המוסד) מקזו כנגד גימלאות או כנגד תשלומים אחרים שהוא משלם לחייב בדמי ביטוח, יועברו לאוצר המדינה לזיכוי חשבון דמי הביטוח של הזכאי לקצבה.

לפסקה (5): מוצע לעגן בסעיף 142 לחוק הביטוח את סמכותו של שר העבודה והרווחה לקבוע בתקנות, בין לגבי כל הזכאים ובין לגבי סוגים מהם, הוראות בדבר חישוב

(ב) בפסקה (1), במקום "להוראות השר בתקנות" יבוא "להוראות שיקבע השר בתקנות בהסכמת שר האוצר";

(8) בסעיף 164 -

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) יראו כהכנסתם השנתית של עובד עצמאי ומי שאינו עובד ולא עובד עצמאי את הכנסתם החייבת לענין הפקודה בשנת המס שבעדה משתלמים דמי הביטוח (להלן - השנה השוטפת)."

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) (1) ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על פי השומה הסופית של ההכנסה לאותה שנה: כל עוד לא נערכה שומה סופית, ישולמו מקדמות על חשבון דמי הביטוח, ודינן לענין חוק זה יהיה כדין דמי ביטוח;

(2) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות חובת הגשת דין וחשבון על הכנסה לגבי מבוטח שלא נערכה לו שומה כאמור; מי שנקבעה לגביו חובה כאמור, תיקבע הכנסתו לפי הדין וחשבון, אולם אם נערכה לו שומה לאחר מכן - תיקבע הכנסתו על פיה, ויראו את התשלומים ששילם על פי הדין וחשבון כמקדמות; לא הוגש דין וחשבון כאמור, תיקבע הכנסתו לענין תשלום דמי ביטוח לפי הוראות הפקודה;

(3) לענין פסקה (2) יחולו הוראות הפקודה, בשינויים המחוייבים.":

(ג) בסעיף קטן (ג) -

(1) בפסקה (1), במקום "לרבות הפרשי הצמדה עליהם, ודינם" יבוא "כאילו היה יתרת מס הכנסה לאותה שנה, ודינן";

(2) פסקאות (2) ו-(3) - יימחקו;

(ד) בסעיף קטן (ד), המלים "וסעיף 178(א)(3)" - יימחקו;

(ה) בסעיף קטן (ה), המלים "בהתאם לסעיף 174" - יימחקו, ובמקום "כשהיא מקדמת כאמור בסעיף קטן (ב)(1)" יבוא "כשהיא מתואמת על פי ההוראות החלות לענין מס הכנסה";

(ו) בסעיף קטן (ו), במקום "בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר באישור" יבוא "השר רשאי בהסכמת שר האוצר ובאישור";

דברי הסבר

בהגשת דו"ח על פי הפקודה תקבע הכנסתו על פי דו"ח שיגיש במתכונת שתקבע בתקנות; אם לא הגיש דו"ח כאמור יוכל פקיד השומה לקבוע את הכנסת המבוטח בהתאם להוראות הפקודה. מאחר והוראות הפקודה יחולו על קביעת השומות הרי ההוראות הקיימות בדבר תשלום מקדמות וקביעת השומות מיותרות, ומוצע לבטלן.

כן מוצע לקבוע כי תקנות בדבר קביעת הכנסה של מבוטחים מיוחדים לצורך תשלום דמי ביטוח יהיו טעונות הסכמת שר האוצר.

פי סעיף 2(2) לפקודה וכל הכנסה הנחשבת כהכנסת עבודה על פי הפקודה, וכי קביעת הוראות משלימות בדבר חישוב הכנסת עובד תיעשה בהסכמת שר האוצר.

לפסקה (8): בתיקון סעיף 164 לחוק הביטוח מוצע להבהיר כי לצורך תשלום דמי ביטוח הכנסתו של מבוטח שאינו שכיר תהיה זהה להכנסתו החייבת לענין הפקודה. על מנת לאפשר איחוד גבייה של מס הכנסה ודמי ביטוח, מוצע לקבוע כי הכנסת מבוטח לצורך תשלום דמי ביטוח תהיה על פי השומה הסופית שנערכה לו במס הכנסה, ואם אינו חייב

(9) בסעיף 165, בסופו יבוא: "בהסכמת שר האוצר";

(10) במקום סעיף 170 יבוא:

170. השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות, דרך כלל או לסוגים של מבוטחים, כי על אף האמור בסעיפים 163 ו-164 -

"תקנות"

(1) הכנסה פלונית לא תובא בחשבון לענין דמי ביטוח;

(2) הכנסה פלונית תובא בחשבון לענין דמי ביטוח למרות שאינה חייבת במס לפי הפקודה;

(11) במקום סעיף 171 יבוא:

171. (א) גביית דמי הביטוח ממי שחייב בתשלומם לפי חוק זה תיעשה לפי הפקודה; באין הוראה מפורשת אחרת בכל חיקוק, יחולו הוראות הפקודה בדבר דיווח, שומה, השגה וערעור, החזרים, מקדמות, מועדי תשלום, ריבית, הפרשי הצמדה, קנסות, זקיפת תשלומים, אכיפת תשלום, והוראות כלליות, על דמי הביטוח כאילו היו נכוי במקור, מקדמה או מס, כמשמעותם בפקודה, לפי הענין.

"גביית דמי ביטוח"

(ב) יראו חוב דמי הביטוח כחוב מס לענין חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980²⁹, וכחוב מס לענין חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980³⁰.

(ג) דמי ביטוח ששולמו ביתר יקוזו כנגד חוב מס על פי הפקודה.

171א. על אף האמור בסעיף 195א לפקודה ובכל דין אחר, כל סכום שייגבה לפי הפקודה ייוקף תחילה על חשבון דמי ביטוח ומס מקביל לרבות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שומה עליהם של מי שחייב בתשלום.

זקיפת תשלומים

דברי הסבר

על גביית דמי ביטוח. סמכות לסטות מהוראות אלו במקרים מיוחדים או להשלימן מצויה בסעיפים אחרים לחוק הביטוח.

סעיף 171א המוצע נועד להבטיח שזכויותיו הסוציאליות של מבוטח לא תפגענה בשל איחוד הגביה. מוצע לקבוע במפורש, כי כל סכום שמבוטח משלם ייוקף תחילה על חשבון דמי ביטוח ומס מקביל ורק אחר כך על חשבון תשלום מס ההכנסה שהוא חייב בו.

סעיף 171ב המוצע בא לקבוע את העקרונות בדבר העברת כספי דמי הביטוח והמס המקביל מאוצר המדינה למוסד ואת הסמכות לקבוע כללים בדבר דיווח ומידע בין שני הגופים, באופן שיאפשר למוסד למלא את יעודו ואת כל תפקידיו על פי חוק הביטוח.

סעיף 171ג המוצע יבטיח כי סכומים המגיעים מאוצר המדינה למוסד כדמי ביטוח לא יהיו ניתנים לקיזוז או לעיקול.

לפסקה (9): מוצע לקבוע כי הוראות בדבר קביעת הכנסתם של מבוטחים ברשות, שבהם בעיקר עקרות בית, תקבע בהסכמת שר האוצר.

לפסקה (10): סעיף 170 לחוק הביטוח דן בתקנות הקובעות הוראות מיוחדות לענין הכנסות מסוימות. מוצע להחליפן באופן שיאפשר לשר העבודה והרווחה ולשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע שהכנסות מסוימות הנחשבות לצורך גבית מס הכנסה לא תלקחנה בחשבון לענין חישוב ההכנסה המשמשת בסיס לתשלום דמי ביטוח, וכן לקבוע שהכנסות אחרות יבאו בחשבון לענין דמי ביטוח למרות שאינן חייבות בתשלום מס הכנסה.

לפסקה (11): סעיף 171 לחוק הביטוח דן במועד התשלום של דמי ביטוח לאומי. עם איחוד הגביה לא יהיה צורך בהוראות אלה, ומוצע לקבוע את העקרונות שכל הוראות הפקודה לענין גביית מיסים והגושאים הנלווים אליה יחולו גם

²⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 38.

³⁰ ס"ח התש"ם, עמ' 50.

171ב. (א) אוצר המדינה יעביר למוסד בכל חודש מקדמות בסכום הגביה הצפוי לדמי ביטוח ולמס מקביל במהלך אותו חודש; מועדי המקדמות ושיעוריהן וסכום הגביה הצפוי ייקבעו בהתאם להסדרים ואומדנים שיוסכמו בין אוצר המדינה לבין המוסד.

(ב) בתחילת כל חודש ייערך חישוב של ההפרש בין הסכומים שהועברו כמקדמות לפי סעיף קטן (א) לבין הגביה בפועל של דמי ביטוח, בחודש הקודם, וההפרש יועבר מן המוסד לאוצר המדינה או מאוצר המדינה למוסד, לפי הענין, בצירוף ריבית והפרשי הצמדה בהתאם לתנאי ההשקעה של כספי המוסד באוצר המדינה לפי סעיף 218.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע בתקנות כללים, מועדים ודרכים למסירת דיווח ומידע מאת משרד האוצר למוסד, ככל הדרוש למוסד לביצוע תפקידיו לפי חוק זה ולפי כל דין.

171ג. סכומים המגיעים מאוצר המדינה למוסד כדמי ביטוח, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שומה עליהם, אינם ניתנים לעיקול או לקיזוז.

(12) סעיפים 166, 172 עד 178, 179, 183(ב) ו-187 - יימחקו;

(13) במקום סעיף 184 יבוא:

184. נערך לפי הפקודה הסכם לתשלום חוב דמי ביטוח בשיעורים, יראו לגבי הזכות לגימלה שנוצרה לאחר שנערך ההסכם כאילו שולמו דמי הביטוח שלגביהם נערך ההסכם, כל עוד החייב בתשלומם מקיים את הוראות ההסכם.

(14) בסעיף 185א, אחרי "רשאי" יבוא "להורות לפקיד השומה" והסיפה המתחילה במלים "קנס לפי סעיף 173א" - תימחק;

(15) בסעיף 195, המלה "גובה" - תימחק;

(16) בסעיף 195א -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "סכום שגבה המוסד מן החייב לחיובים אחדים" יבוא "סכום שנגבה מן החייב לחיובים אחדים ואוצר המדינה העבירו למוסד";

(ב) סעיף קטן (ב) - בטל.

(17) במקום לוח י' יבוא:

דברי הסבר

ותוספות. על מנת לאפשר תפעול תקין של מערכת הגביה מוצע לקבוע שויתור על הפרש דמי ביטוח ייעשה בהוראה של עובד המוסד לפקיד השומה. ויתור על קנסות יהיה בהתאם להוראות הפקודה.

לפסקה (15): מסעיף 195 הדין בעיגול סכומים יש למחוק את המלה "גובה", שכן בעקבות איחוד הגביה לא המוסד הוא שיגבה את דמי הביטוח.

לפסקה (16): התיקון המוצע לסעיף 195א לחוק הביטוח הינו תיקון טכני, הנובע מהחלת ההסדר הקיים בפקודה בדבר סדר זקיפת החיובים בחשבון המבוטח.

לפסקה (17): בעקבות העלאת תקרת ההכנסה עליה משולמים דמי ביטוח כמוצע בפסקה (18) להלן ושינוי בסיס

לפסקה (12): סעיפים 166, 172 עד 178, 183(ב) ו-187 לחוק הביטוח קובעים הוראות שונות בדבר קביעת דמי ביטוח וגבייתם. עם החלת כללי הגביה של מס הכנסה על דמי הביטוח אין להם עוד מקום ומוצע לבטלם.

לפסקה (13): סעיף 184 הקיים מסמיך את המוסד לערוך הסכם לתשלום חוב דמי ביטוח בשיעורים וקובע כי לגבי זכות לגימלה שנוצרה לאחר עריכת ההסכם יראו את דמי הביטוח כאילו שולמו, כל עוד החייב בתשלום מקיים את הוראות ההסכם. מוצע להבהיר כי הסכם כזה ייערך מעתה על פי הפקודה מבלי לפגוע בהוראות בדבר שמירת הזכויות.

לפסקה (14): סעיף 185א לחוק הביטוח מסמיך את עובד המוסד לוותר על תשלום הפרש דמי ביטוח ועל קנסות

"לוח י"
שיעורי דמי ביטוח
 (סעיפים 159, 160, 161 ו-215)

פרט	ענף ביטוח	אחוזים מההכנסה	אחוזים מההכנסה של עובד	הניכוי משכר העובד לענין סעיף 161(ג) באחוזים
1	זיקנה ושאיירים	4.70	3.75	2.32
2	אימהות - עובד ועובד עצמאי	0.76	0.60	0.51
3	אימהות - מבוטח שאינו עובד ולא עובד עצמאי	0.22	—	—
4	ילדים	2.17	1.73	—
5	נפגעי תאונות	0.06	0.04	0.04
6	נפגעי עבודה	0.59	0.47	—
7	—	—	—	—
8	אבטלה	—	0.22	0.13
9	נכות	1.68	1.34	1.12
10	זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד	—	0.04	—
11	שירות מילואים	1.73	1.38	0.39
12	סיעוד	0.16	0.13	0.09

(18) בלוח י"א -

(א) כפרט 1, בטור "הכנסת מקסימום", במקום "החודש הראשון ברבעון, כפול 3" יבוא "החודש הראשון ברבעון, כפול 6";

(ב) כפרט 2, בטור "הכנסת מקסימום", במקום "סכום השווה לארבע פעמים" יבוא "סכום השווה לשש פעמים".

65. (1) בסעיף 47 לפקודה, אחרי "חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968" יבוא "או מס מקביל לפי חוק מס מקביל, התשל"ג-1973" ובמקום "75%" יבוא "60%".

תיקון פקודה
מס הכנסה

(2) אחרי סעיף 195 א יבוא:

דברי הסבר

סעיף 65 בסעיף זה מוצעים תיקונים בפקודת מס הכנסה.

לפסקה (1): בסעיף 47 לפקודה נקבע לאמור:

"יחיד שבשנת מס שילם דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, בשל הכנסה שאיננה הכנסת עבודה, יותר לו ניכוי של 75% מהסכומים ששילם, למעט תוספת לפי סעיף 179(א) לחוק האמור, ובלבד שהניכוי לא יעלה על הכנסתו החייבת שלפני הניכוי."

לפי חוק יציבות המשק (הוראות שונות), התשמ"ו-1987, משלם אוצר המדינה חלק מתשלומי הביטוח הלאומי, ששולמו לפני תחילתו של החוק האמור על ידי המבוטחים

ההכנסה, מוצע לשנות את שיעורי דמי הביטוח כך שסך כל ההכנסות מדמי ביטוח יגדלו רק באותו שיעור המתחייב מהרחבת תשלומי הגימלאות ובתוספת 30 מיליון שקלים חדשים.

האחדת בסיסי ההכנסה השפעה שונה על אוכלוסית העובדים השכירים ועל אוכלוסית המבוטחים העצמאיים. לגבי שכירים מביאה האחדה להרחבת ההכנסה שעליה נגבים דמי ביטוח ולפיכך מוצע להפחית את שיעור דמי הביטוח שלהם. לגבי מבוטחים אחרים מביאה האחדה לצמצום ההכנסה המשמשת בסיס לגביית דמי ביטוח ולפיכך מוצע להעלותם. לפסקה (18): השינוי בלוח י"א לחוק מעלה את ההכנסה המרבית שעליה משתלמים דמי ביטוח, הן לשכירים והן למבוטחים אחרים, לפי ששה מהשכר הממוצע.

”סימן ו’: גביית דמי ביטוח לאומי ומס מקביל

3195. בסימן זה -

הגדרות

”דמי ביטוח“ - דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ”ח-1968:

”מס מקביל“ - מס מקביל לפי חוק מס מקביל, התשל”ג-1973³¹.

3195. (א) גביית דמי ביטוח ומס מקביל תיעשה לפי פקודה זו.
(ב) שר האוצר רשאי, בהסכמת שר העבודה והרווחה, להתקין תקנות בדבר גביית דמי ביטוח ומס מקביל, הקובעות הוראות השונות מההוראות החלות לגבי גביית מס הכנסה, לרבות תקנות בדבר דיווח, שומה, השגה וערעור, החזרים, מועדי תשלום, הקלות בגבייה, ריבית, הפרשי הצמדה וקנסות, זקיפת תשלומים, ואכיפת תשלום.

גביית דמי
ביטוח ומס
מקביל

(ג) סמכות ביצוע הניתנת לפי פקודה זו לענין מס משמעה סמכות ביצוע גם לענין דמי ביטוח ומס מקביל.”

66. בחוק מס מקביל, התשל”ג-1973 -

(1) בסעיף 2 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום ”4.95%“ יבוא ”4.10%“;

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום ”4.95%“ יבוא ”5.42%“;

(ג) בסעיף קטן (ג), במקום ”4.95%“ יבוא ”5.42%“;

(ד) בסעיף קטן (ד), במקום ”3.1%“ יבוא ”3.4%“;

(2) בסעיף 2א, אחרי ”רשאי“ יבוא ”בהסכמת שר האוצר“ והסיפה המתחילה במלים ”ובלבד שתקנות“ - תימחק;

(3) במקום סעיף 3 יבוא:

3. גביית המס המקביל תיעשה לפי פקודת מס הכנסה בדרך שבה נגבים דמי ביטוח לאומי, וסעיף 171 לחוק הביטוח יחול על מס מקביל, בשינויים המחוייבים.”

דברי הסבר

לפסקה (1): מוצע לשנות את שיעורי המס הקבועים בסעיף 2 לחוק מס מקביל, כמתחייב משינוי בסיסי ההכנסה והעלאת ההכנסה המרבית שעליה משולם המס.

לפסקה (2): סעיף 2א לחוק מס מקביל מאפשר לשר העבודה והרווחה לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות לענין חיובת תשלום מס מקביל לגבי תושב ישראל מעל גיל 18 שמשלמים בעדו דמי ביטוח לאומי. בשל האחדת הגבייה יש צורך שתקנות כאמור יותקנו בהסכמת שר האוצר.

לפסקה (3): סעיף 3 לחוק מס מקביל קובע כי המוסד יגבה את המס בדרך שהוא גובה דמי ביטוח. מוצע לקבוע כי גביית המס המקביל תעשה לפי הפקודה בדרך שבה יגבו דמי ביטוח לאומי.

הלא שכירים והמעסיקים. כתוצאה מכך, אין עוד הצדקה לשיעור הניכוי של 75% הקבוע כיום בפקודה לענין תשלומי דמי הביטוח הלאומי. מוצע ששיעור זה יפחת עד ל-60%, כמתחייב מהקטנת תשלומי דמי הביטוח.

לפסקה (2): מוצע להוסיף את סעיפים 2195 ו-2195 שיסמיכו את שר האוצר, בהסכמת שר העבודה והרווחה, להתקין תקנות הקובעות הוראות שונות מאלה החלות על מס הכנסה, בכל הקשור לגביית דמי ביטוח ומס מקביל.

סעיף 66 סעיף זה עניינו תיקון חוק מס מקביל, התשל”ג-1973 (להלן - חוק מס מקביל).

³¹ ס”ח התשל”ג, עמ’ 83.

(4) בסעיף 5א(א), במקום "יחזיר לו המוסד את המס המקביל ששילם" יבוא "יחזיר לו המס המקביל ששילם" ואחרי "בתקנות" יבוא "בהסכמת שר האוצר";

(5) בסעיף 6 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "שגבה" יבוא "שנגבו" ובמקום הסיפה המתחילה במלים "בתקנות אלה" יבוא "בתקנות אלה יכול שייקבע שחלוקת סכומי המס המקביל שנתקבלו בשיעור של 20.02% מסך תקבולי המס תיעשה לפי הוראות השונות מאלה שלפיהן תיעשה החלוקה של יתר סכומי המס";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "שגבה" יבוא "שנגבו" ובסופו יבוא: "את חלק ההוצאות הקשור לגביית המס יעביר המוסד לאוצר המדינה".

(6) בסעיף 9(ג), במקום "לפי סעיף 184 לחוק הביטוח" יבוא "כאמור בסעיף 184 לחוק הביטוח".

67. (א) תחילתן של סעיפים 64(6), (7), (8)(א), (9), (10), (17), (18), 65(1), ו-66(1), (4) ו-5) ביום כ"ה באדר ב' התשמ"ט (1 באפריל 1989).

(ב) תחילתם של יתר הוראות פרק זה ביום ד' בטבת התש"ן (1 בינואר 1990).

(ג) בתקופה מיום כ"ה באדר ב' התשמ"ט (1 באפריל 1989) ועד יום ג' בטבת התש"ן (31 בדצמבר 1989) ייקרא סעיף 164 (ב)(1) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, כאילו המלים "לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי הפקודה" - נמחקו.

דברי הסבר

בכל קופת חולים ויתרת המס מחולקת בהתאם להכנסות המבוטחים של כל קופה.

על מנת לנטרל את השפעת השינוי בבסיסי ההכנסה והעלאת שיעורי ההכנסה המרבית החייבת בתשלום מס מקביל, על חלוקת הכספים בין קופות החולים, ולשמור על החלוקה הקיימת, מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע כי שר העבודה והרווחה יוכל לקבוע בתקנות שחלוקת 20.02% מסך תקבולי המס המקביל תיעשה לפי הוראות השונות מאלה שלפיהן תיעשה החלוקה של יתר סכומי המס.

התיקון לסעיף קטן (ב) יבהיר שחלק ההוצאות הקשור רות לגביית המס יועבר לאוצר המדינה.

לפסקה (6): התיקון בסעיף 9(ג) לחוק מס מקביל הינו תיקון טכני הנובע משינוי סעיף 184 לחוק הביטוח.

סעיף 67 מוצע לקבוע כי תחילתם של הסעיפים שעניינם העלאת תקרת ההכנסה החייבת, ואיחוד בסיסי ההכנסה לגבי עובד, לגבי מי שהוא עובד עצמאי ולגבי מי שאינו עובד ולא עובד עצמאי, תהיה ביום 1 באפריל 1989. מוצע כי תחילתם של כל התיקונים שעניינם איחוד הגביה בפועל תהיה ביום 1 בינואר 1990, וזאת כדי לאפשר למוסד לביטוח לאומי ולאגף מס הכנסה להתארגן כראוי למעבר.

לפסקה (4): סעיף 5א לחוק קובע כי החזרי מס מקביל למי שאינו חבר בקופת חולים יבוצעו על ידי המוסד. בשל ביטול מנגנון הגביה במוסד מוצע לאפשר ביצוע החזר שלא על ידי המוסד, כפי שיקבע שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר האוצר, בתקנות.

לפסקה (5): בסעיף 6 לחוק מס מקביל נקבע:

"(א) המוסד יחלק בין קופות החולים את סכומי המס המקביל שגבה, על פי כללים ודרכי חישוב שקבע שר העבודה והרווחה בתקנות באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ובמועדים שקבע כאמור;

בתקנות אלה יכול שייקבע שחלוקת סכומי המס המקביל שנתקבלו בשיעור של 1% מההכנסה שלגביה נגבה המס, תיעשה לפי הוראות השונות מאלה שלפיהן תיעשה החלוקה של הסכומים שנתקבלו בשיעור של 3.95% מההכנסה שלגביה נגבה המס.

(ב) המוסד ינכה את ההוצאות שהיו לו בקשר למילוי תפקידו על פי חוק זה, מהסכומים שגבה כמס מקביל, לפי שיעורים ודרכי חישוב שיקבע שר העבודה והרווחה בתקנות."

על פי התקנות שהותקנו לפי סעיף זה מחולקים 20.02% מתקבולי המס המקביל למספר בהתאם למספר המבוטחים

תוספת ראשונה
(סעיפים 17(א), 18 ו-20)

קבוצות השלום

הכנסה משפחתית בשקלים חדשים לפי מספר הנפשות במשפחה

קבוצת תשלום	3	4	5	6	7	8	9	10
1 עד	1,024	1,236	1,449	1,642	1,835	2,009	2,163	2,318
2 מ'	1,025	1,237	1,450	1,643	1,836	2,010	2,164	2,310
עד	1,817	2,194	2,571	2,914	3,257	3,565	3,839	4,114
3 מ'	1,818	2,195	2,572	2,915	3,258	3,566	3,840	4,115
עד	2,597	3,136	3,675	4,165	4,655	5,096	5,489	5,881
4 מ'	2,828	3,137	3,676	4,166	4,656	5,097	5,490	5,882

תוספת שניה

(סעיפים 17(א) ו-20)

דמי הרשמה שנתיים לתלמיד

בשקלים חדשים	קבוצת תשלום
פטור	1
350	2
550	3
800	4

תוספת שלישית

(סעיף 17(ג))

סדר א' מספר הנפשות בפועל	סדר ב' מספר הנפשות המשוקלל
1	1.25
2	2
3	2.65
4	3.2
5	3.75
6	4.25
7	4.75
8	5.2
9	5.6
10	6

תוספת רביעית

(סעיפים 38 ו-39)

ההיטל על רכב פרטי, לרבות רכב דו-שימושי, ולמעט ג'יפ ורכב ללימוד נהיגה:

סכום ההיטל בשקלים חדשים לפי שנת הייצור								נפח המנוע
1989	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	
600	550	510	420					1999-1800
1,700	1,470	1,290	1,108	1,020				2499-2000
3,330	2,910	2,550	2,220	1,950	1,620			2500 ומעלה
8,750	7,525	6,300	5,600	5,075	4,550	4,095	3,675	מרצדס (2500 ומעלה)

1. ההיטל על רכב להשכרה יהיה בשיעור של 20% מן הסכומים הנקובים בטבלה.
2. היה סכום ההיטל פחות מ-100 שקלים חדשים - לא ייגבה היטל.

תוספת חמישית

(סעיפים 38 ו-39)

ההיטל על אופנוע שנפח מנועו 601 סמ"ק או יותר:

שנת הייצור								סכום ההיטל בשקלים חדשים
1989	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	
600	540	480	440	380	340	300	260	

תוספת ששית

(סעיף 40)

ההיטל על כלי טיס:

סכום ההיטל בשקלים חדשים	סוג כלי הטיס
6,000	כלי טיס ששנת ייצורו 1980 ומעלה
4,000	כלי טיס ששנת ייצורו 1970 עד 1979
2,000	כלי טיס ששנת ייצורו עד 1969
1,000	כלי טיס שמשקלו כשהוא ריק אינו עולה על 150 ק"ג
15,000	כלי טיס המונע על ידי מנוע סילון

תוספת שביעית
(סעיף 41)

<u>סכום ההיטל</u> <u>בשקלים חדשים</u>	<u>סוג כלי השיט</u>
1,200	כלי שיט בעל מנוע שארכו עד 5 מטרים
2,000	כלי שיט בעל מנוע שאורכו מעל 5 מטרים ועד 7 מטרים
5,000	כלי שיט שארכו מעל 7 מטרים

